

נוהל מבצעי

פרק נהלים מבצעיים הפס"ד	הפעלה ושימוש בנוהל 'בואש'	היחידה המוציאה את הנוהל מטא"ר / אג"מ / חטיבת המבצעים / מחלקת חרום
תאריך עדכון – 01.05.2012	תאריך תוקף - 01.05.2014	שמור
		מספר הנוהל – 90.221.111.008

נוהל- הפעלה ושימוש בנוהל 'בואש' כאפ"ק לפיזור המון באירועי הפס"ד

1. רקע כללי

- א. משטרת ישראל נדרשת עפ"י חוק לשמור על הסדר הציבורי ובטחון הנפש והרכוש, תוך הקפדה על קיום זכויות היסוד של הפרט.
- ב. במסגרת זו, מתמודדת המשטרה מעת לעת עם אירועי הפרות סדר (הפס"ד) וסדר ציבורי (סד"צ) במתארים, בהיקף וברמות חומרה משתנים.
- ג. משטרת ישראל פועלת להכנסתם לשירות מבצעי של אמצעים פחות מקטלניים (אפ"ק), על מנת לצמצם את הצורך במגע בלתי אמצעי וחיכוך בין כוחות המשטרה לבין מפגינים ומפרי סדר, מתוך רצון להפחית את כמות הנפגעים משני הצדדים מחד, ולבצע פעילות אכיפה אפקטיבית מאידך.
- ד. במסגרת המאמץ לאיתור אמצעים פחות מקטלניים כאמור, פותח במ"י, נבדק ואושר לשימוש מבצעי נוהל ה'בואש'.
- ה. נוהל ה'בואש' הינו תרכובת של חומרים אורגאניים אשר לאחר תהליך תסיסה הופך לחומר המפיץ ריח חריף הגורם לתחושת דחיה- עד כדי בחילה, ובמקרים נדירים גם צריבה ואו אדמוניות מקומית באזור העורף, הצוואר ובית החזה – אשר חולפים לאחר מספר שעות ללא התערבות רפואית.
- ו. נוהל ה'בואש' נועד לפיזור המון בתרחישי הפס"ד.
- ז. נוהל הבואש נבדק ע"י גורמי הרפואה והיועמ"ש במ"י ובצה"ל ואושר לשימוש כלפי בני אדם.
- ח. התזת נוהל ה'בואש' מתבצעת מערכות התזה ע"ג רכב מכת"ז.
- ט. לנוהל ה'בואש' יתרוונות ברורים בהשוואה לאמצעים אחרים לפיזור הפגנות:
 - (1) מורכב מחומרים אורגאניים.
 - (2) אינו מהווה סיכון בריאותי לבני אדם.
 - (3) אינו גורם נזק לסביבה.
 - (4) אינו גורם לנזק ולנזק בלתי הפיך.
 - (5) אמצעי לפיזור המון.
 - (6) צמצום כמות הנפגעים לעומת השימוש בכוח או באמצעים אחרים (קינטיים, גז).
 - (7) ספיגת הנוהל בגדים- בעל אפקט ריח לאורך זמן.
 - (8) חיסכון מוכח בהפעלת משאבים (אלפ"ה).
 - (9) קיצור משך העימות (מניסיון מבצעי מצטבר בפקמ"ז).

מספר הנוהל 90.221.111.008	שומר	הפעלה ושימוש בנוזל 'בואש'	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	---------------------------	-------------------------------

השפעת נוזל 'בואש':

הערות	זמן ההשפעה	כמות	אזור המגע	אובייקט
	כחצי שעה	כל כמות	מבנים כביש קרקע קשה ורכה צמחים	דומם וצומח
ניתן להשתמש בבגדים שוב לאחר ניקוי	עד החלפת ביגוד	עד חצי ליטר	לבוש (אריגים)	אדם
	עד לאחר שטיפה עם סבון		עור חשוף	

2. מטרות הוראה זו:

- א. הגדרת העקרונות, התנאים והמגבלות לשימוש והפעלת נוזל 'בואש' בתרחישי הפס"ד.
- ב. הגדרת תחומי אחריות לקביעת אופן ההפעלה, הכשרת מפעילים, טיפול ותחזוקת אמצעי ה'בואש'.

3. מושגים:

- א. אלפ"ה – אמצעים לפיזור הפגנות.
- ב. אפ"ק – אמצעי פחות מקטלני.
- ג. הפס"ד – הפרות סדר.
- ד. מכת"ז – מכונת התזה (ע"ג משאית).
- ה. מפעיל 'בואש' – שוטר שהוכשר והוסמך להפעיל את אמצעי ה'בואש' באמצעות מכת"ז (מפעיל מכת"ז) או באמצעות מערכת התזה נישאת.

4. הבסיס החוקי:

- א. פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, במיוחד סעיף 19;
- ב. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו – 1996;
- ג. פקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971;
- ד. חוק העונשין, תשל"ז-1977, במיוחד סעיפים 34 עד 34טו;
- ה. סעיפים 151 עד 157 – עבירות התקהלות אסורה והתפרעות וטיפול בפיזור התפרעויות.
- ו. ההוראות הקבועות בעניין זה בנהל "הפעלת אמצעים להשלטת סדר ציבורי" – 90.221.111.003.

מספר הנוהל 90.221.111.008	שומר	הפעלה ושימוש בנוזל 'בואש'	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	---------------------------	-------------------------------

5. תחומי אחריות:

א. חרום:

- (1) הגדרת העקרונות, התנאים והמגבלות לשימוש והפעלת אמצעי היבואש.
- (2) הנחיה מקצועית, פיקוח ובקרה על ההכשרה, וההפעלה המבצעית של אמצעי היבואש.
- (3) גיבוש תכנית הכשרות ואימונים למפעילי מכת"ז בנושא הפעלה ושימוש באמצעי היבואש.

ב. מחלקת מבצעים:

- (1) תיאום ההפעלה המבצעית של אמצעי היבואש ע"י מ"י וצה"ל.
- (2) תיאום ומעקב אחר מלאי נוזל 'בואש' לכוננות ולשימוש מבצעי מול הספק.
- (3) תיאום הזמנת נוזל 'בואש' לשימוש מבצעי וכוננות במ"י וצה"ל מול רמ"ד תקציבים אג"מ.
- (4) עדכון מדור אמצעים אג"מ לגבי הפעלה ושימוש מבצעי בנוזל 'בואש'.

ג. אמ"ש/מה"ד:

- (1) אישור מקצועי של מערכי ההדרכה להכשרות ואימונים למפעילי 'בואש'
- (2) הקצאת קוד הכשרה למפעיל 'בואש'
- (3) תיאום הקצאת נוזל 'בואש' להכשרות ואימונים עפ"י תכנית הכשרות ואימונים.

ד. בה"ד מג"ב:

- (1) גיבוש מערך הדרכה להפעלת אמצעי היבואש.
- (2) ביצוע הכשרות ואימונים למפעילי 'בואש' עפ"י תכנית הכשרות ואימונים שתגובש ע"י חרום.

ה. מחלקת בטיחות:

- (1) קביעת דגשים והנחיות בטיחות בעת הטענת הנוזל ופריקתו, הפעלה מבצעית, הכשרות ואימונים.

ו. קרפ"ר:

- (1) אישור רפואי לשימוש והפעלה מבצעית של אמצעי היבואש.

ז. יועמ"ש:

- (1) אישור שימוש מבצעי באמצעי היבואש בתחומי מדינת ישראל ובאיו"ש.

ח. מדור תקציבים אג"מ:

- (1) תיאום הזמנת נוזל 'בואש' מהספק מול מחלקת מבצעים (הפעלה מבצעית) ומול מחלקת חרום (הכשרות ואימונים).

ט. מדור אמצעים אג"מ:

- (1) מעקב, פיקוח ובקרה ברמת הארצות על מלאי נוזל 'בואש' (לשימוש מבצעי, הכשרות ואימונים) המוחזק/מיוצר ע"י הספק עבור מ"י.

י. קמב"צים מחוזיים:

- (1) תיאום ההפעלה המבצעית של אמצעי היבואש (ת"פ מ"י וצה"ל) מול מחלקת מבצעים.
- (2) תיאום ביצוע הכשרות ואימונים למפעילי 'בואש' במחוזות מול מה"ד.

יא. דע"ן מבצעים מג"ב:

- (1) תיאום ההפעלה המבצעית של אמצעי היבואש (ת"פ מ"י וצה"ל) מול מחלקת מבצעים.

יב. רע"ן הדרכה מג"ב:

- (1) תיאום ביצוע הכשרות ואימונים למפעילי 'בואש' ביחידות מג"ב מול מה"ד.

יג. יועצת ארגונית אג"מ ודוברת אג"מ:

- (1) גיבוש תכנית הסברה והטמעה לאמצעי היבואש.

מספר הנוהל 90.221.111.008	שמור	הפעלה ושימוש בנוזל 'בואש'	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	---------------------------	-------------------------------

6. תרחיש לשימוש בנוזל "בואש":

אירועי הפס"ד במדרג ג' ומעלה המוגדרים בנוהל הטיפול המשטירתי בהפרות סדר 90.221.012.

7. מגבלות ההפעלה:

- א. בהתאם להוראות הבטיחות הרלוונטיות לכל מערכת הפעלה/התזה.
- ב. השימוש באמצעי יעשה אך ורק ע"י יחידות שהוגדרו.
- ג. השימוש יעשה אך ורק ע"י שוטרים המוגדרים ביחידות אלה אשר אומנו הוכשרו והוסמכו ע"י בה"ד מג"ב / מגמת הפס"ד.
- ד. לא יבוצע שימוש באמצעי כאשר נשוא הפעולה יימצא במקומות שהנפילה מהם, עלולה לגרום לפגיעה חמורה כגון: גרם מדרגות, מקומות גבוהים וכדו'.
- ה. התזת נוזל 'בואש' תבצע אך ורק בשטחים פתוחים.
- ו. במקומות סגורים לא יבוצע שימוש בבואש.
- ז. מקומות קדושים- לא יבוצע שימוש בנוזל בואש במקומות קדושים לכל הדתות.
- ח. השימוש ב'בואש' יבוצע באופן מבוקר, נחיצותו תבחן בכל שלב משלבי האירוע ע"י המפקד האחראי אשר יפסיק את השימוש באמצעי זה מיד משפסק הצורך בכך.
- ט. לא יבוצע שימוש באמצעי כלפי נשים בהריון, קשישים וילדים קטנים.

8. אופן ההפעלה:

- א. השימוש ב"בואש" כאפ"ק יתבצע בשיטת הרטבה / התזה לא ישירה. התזת החומר תעשה מעל הראשים של המפגינים (דימוי אפקט גשם). לחילופין, ניתן להתזו לכיוון הרגליים ומטה. **בכל מקרה אין להתזו ישירות לכיוון ראשי המפגינים מחשש לפגיעה טראומתית באזורים רגישים כתוצאה מעוצמת הסילון.**
- ב. יש להתזו את החומר לצדדים – הלוך ושוב – דימוי אפקט הממטרה.
- ג. **יש להפעיל את החומר באופן מדורג:** לבצע התזה קצרת משך, להפסיק, לבחון לפי תגובות המפגינים האם התקבל האפקט הנדרש ובמידת הצורך לבצע התזה קצרת משך נוספת (והוזר חלילה).
- ד. **יש להפסיק את התזת החומר ברגע שמתקבל האפקט הנדרש** – קרי המפגינים מתפנים מהמקום או מפסיקים את הפעולה בגינה הופעל האמצעי לעברם.
- ה. יש לבצע התזות קצרות.
- ו. אין לבצע התזה "מקדימה" של נוזל 'בואש' לעבר רכוש פרטי (גגות בתים וכדו') אשר מוערך כי תבצע מהם פעילות הפס"ד.
- ז. השימוש יתבצע ע"י זרנוק ייעודי שמחובר לכלי קיבול – מערכת הפעלה.
- ח. צינור הזרנוק יהיה עם יכולת לשינוי מפתחים וזוויות התזה.
- ט. לפני ההפעלה, הכוח שיתמודד מול הפס"ד יודיע ויזהיר את מפירי הסדר בדבר הפעלת החומר עפ"י נוסח הברזיה שבנספח ה'.
- י. טרם השימוש בנוזל ה"בואש", כלי הקיבול יועבר לחזית הכוח.
- יא. נוזל ה"בואש" יופעל באופן מדרגי ומידתי גם יחד עם אפ"ק אחר במקביל, תוך כדי, או אחרי ע"מ לממש את היכולות המבצעיות באופן המיטבי.

מספר הנוהל 90.221.111.008	שמור	הפעלה ושימוש בנוזל 'בואש'	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	---------------------------	-------------------------------

9. דגשים מבצעיים להפעלה:

- א. אבטחת כלי הקיבול - יש להקצות חוליות אבטחה בסמיכות לאמצעי, ע"מ לשלול אפשרות של פגיעה במפעיל או בכלי הקיבול.
- ב. יש להכין מראש צוותי תיעוד והסברה, תוך קביעת מסרים שיועברו מראש (נספח תכנית הטמעה והסברה).
- ג. התזת החומר תעשה עם כיוון הרוח (פיזורו נגד כיוון הרוח עלול לגרום לחשיפת המפעילים לחומר).

10. סמכות מאשרת הפעלה:

- א. הפעלה באירוע הפס"ד – עפ"י מדרג ג' (נוהל הטיפול המשטרתי בהפס"ד 90.221.111.001): מ' מרחב או סגנו בהעדרו מ' מפקדה משימתית או סגנו בהעדרו מ' תחנה גדולה במחוזות צפון וחוף.

11. הכשרות ואימונים:

- א. השימוש באמצעי יעשה אך ורק ע"י יחידות - כפי שיקבע ע"י רמ"ח חרום בכתב.
- ב. השימוש יעשה אך ורק ע"י שוטרים המוגדרים ביחידות אלה אשר אומנו הוכשרו והוסמכו ע"י בה"ד מג"ב / מגמת הפס"ד.
- ג. הכשרות ואימונים לכלי הקיבול השונים יקבעו ע"י בה"ד מג"ב/מגמת הפס"ד.

12. תיעוד ודיווח:

- א. כל מקרה של שימוש באפ"ק נוזל "בואש", מחייב תיעוד של השוטר המשתמש לעניין נסיבות השימוש והמפקד שנתן את הוראת השימוש (ראה נספח ד'), כן יועבר דיווח ע"י מפקד היחידה שבה נעשה השימוש באמצעי זה לאג"מ / מב"צ/משל"ט ארצי.
- ב. בנוסף לדיווח זה ימלא השוטר המפעיל דוח פעולה.
- ג. מפקד היחידה המבצעת יבצע תחקיר.

13. מנהלה:

- א. תיאום אספקת נוזל 'בואש', הטענתו ופריקתו:

(1) הפעלה מבצעית/כוננות:

(א) קמ"ט משולבים במחלקת מבצעים:

(1) עפ"י הנחיית רמ"ח מבצעים ובט"פ/רמ"ד מבצעים ינחה קמב"צים מחוזיים / רע"ן מבצעים מג"ב להקצאת מכת"ז / מנשא גב 'בואש'.

(2) יתאם מול הספק ייצור/הקצאת נוזל 'בואש' ויעביר לספק פרטי איש קשר מטעם היחידה המופעלת (מפעיל 'בואש' מוסמך).

מספר הנוהל 90.221.111.008	שמור	הפעלה ושימוש בנוזל 'בואש'	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	---------------------------	-------------------------------

(3) יעדכן את רמ"ד תקציבים באג"מ לגבי פרטי הזמנת החומר (ונאריך, כמות וייעוד) הפעלה ת"פ מ"י/צה"ל).

(ב) מפעיל 'בואש':

(1) יתאם עם הספק נקודת חבירה ומועד להטענת נוזל 'בואש' בהתאם להקצאה ולייעוד שנקבעו ע"י מחלקת מבצעים.

(2) במידה ולא נעשה שימוש בחומר, יתאם עם הספק עפ"י הנחיית מחלקת מבצעים מועד ונקודת חבירה לפריקת החומר ויעביר דיווח למחלקת מבצעים באמצעות הקמבי"צ המחוזי/רע"ן מבצעים מג"ב את כמות החומר שנפרק ומקום אחסונו.

(2) להכשרות ואימונים:

(א) רע"ן הדרכה מג"ב/רמ"ג הפס"ד בה"ד מג"ב:

(1) יעביר למה"ד דרישה להקצאת נוזל 'בואש' להכשרות ואימונים של מפעילי 'בואש' עפ"י תכנית הכשרות ואימונים.

(2) יעביר למה"ד פרטי איש קשר (מפעיל מכת"ז /מונשא גב מוסמך) לתיאום מול ספק החומר.

(ב) מה"ד:

תעביר לרמ"ד תקציבים באג"מ דרישה להזמנת נוזל 'בואש' או עדכון בדבר הזמנת נוזל 'בואש' לצורך הכשרות ואימונים עם פירוט מועד ההקצאה הנדרש והכמות הנדרשת.

14. פיקוח ובקרה

א. תירום:

(1) פיקוח ובקרה על אופן ההפעלה המבצעית.

ב. אמ"ש/מה"ד:

(1) פיקוח ובקרה על אופן וביצוע הכשרות ואימונים למפעילי 'בואש' בהתאם לתכנית ההדרכה.

ג. מחלקת מבצעים/קמ"ט משולבים:

(1) תיעוד, מעקב ודיווח על הפעלה מבצעית ע"י מ"י/צה"ל.

ד. מדור אמצעים אג"מ:

(1) מעקב, פיקוח ובקרה על מלאי נוזל 'בואש' להפעלה מבצעית, הכשרות ואימונים.

(2) העברת סטאטוס עיתי של מלאי נוזל 'בואש' להפעלה מבצעית, הכשרות ואימונים למחלקת מבצעים ולמכ"מ.

ה. מדור תקציבים אג"מ:

(1) ניהול ומעקב אחר הזמנות וחיוכים עבור חומר ושירותי ספק.

מספר הנוהל 90.221.111.008	שמור	הפעלה ושימוש בנוזל 'בואש'	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	---------------------------	-------------------------------

רשימת נספחים

1. נספח א' – אישור ודגשי קרפ"ר
2. נספח ב' – אישור ודגשי יועמ"ש
3. נספח ג' – הוראות בטיחות
4. נספח ד' – טופס דיווח הפעלת בואש
5. נספח ה' – תכנית הסברה והטמעה
6. נספח ו' – הוראות הפעלה: 'בואש' – מילוי, ריקון ושטיפת מכת"ז

נספח ג' – הוראות בטיחות

פרק הוראות: בטיחות מבצעית		הנושא: אוגדן הוראות בטיחות	היחידה המנחה מחלקת בטיחות
דף מס' 1 מתוך 2	מס' הוראה 41	תחולה: יולי 2011	שם ההוראה: בטיחות באחסון והפעלת "בואש"
<p>1. כללי:</p> <p>א. לצורך טיפול בהפס"ד מ"י מצטיידת ותשתמש בחומר ה"בואש".</p> <p>ב. הבואש הינו חומר נוזלי המורכב מחומרים אורגאניים העונה לדרישות המבצעות כאמצעי פחות מקטלני לפיזור המון.</p> <p>ג. ה"בואש" מייצר ריח חזק ולא נעים.</p> <p>ד. <u>תכונות ה"בואש":</u></p> <p>(1) החומר "בואש" (SKUNK) פותח על ידי משטרת ישראל/מפא"ט</p> <p>(2) על פי הבדיקות הטוקסיקולוגיות שהתבצעו על מפא"ט ה"בואש" בטוח לשימוש ואינו מהווה סיכון בריאותי לבני אדם</p> <p>(3) אינו גורם נזק לסביבה.</p> <p>(4) אינו גורם לנזק ולנזק בלתי הפיך.</p> <p>2. המטרה:</p> <p>מתן הוראות בטיחות למקרים והמצבים הבאים:</p> <p>א. למניעת פגיעה בשוטרים בעת דליפה באחסנה.</p> <p>ב. בעת שימוש בהתזת חומר "בואש" כלפי מפרי סדר מבלי לפגוע בכוחות משטרה.</p> <p>ג. לאימון בהפעלת מכשיר המתיוז את החומר מבלי לפגוע בשוטרים.</p> <p>3. סיכונים:</p> <p>א. פגיעה ונטרול השוטר מבצוע תפקידו עקב נשימת החומר</p> <p>ב. פגיעה ונטרול השוטר מבצוע תפקידו עקב ספיגת החומר בבגדיו.</p> <p>ג. אפשרות הפגיעה בציווד עקב התזת החומר כלפיו.</p> <p>ד. נפילת שוטר מגובה בעת ניסיון "בריחה" מהחומר המותז.</p> <p>ה. חנק כתוצאה מהשתנקות / שיעול יתר.</p> <p>ו. רגישות אלרגית לאחד או יותר מהחומרים המרכיבים.</p>			

4. השפעות החומר על שוטר שיפגע:

- א. ריח דוחה היוצר תחושת בחילה, רצון להקיא, מביא לקושי בתפקוד.
- ב. החומר גורם לפתח תחושת בחילה ובמקרים נדירים גם צריבה ו/או אדמומיות מקומית באזור העורף, הצוואר ובית החזה, החולפים לאחר מספר שעות ללא התערבות רפואית.

5. הגדרות:

- א. בואש: חומר אורגני מהול במים, מסריח ביותר.
- ב. כלי התזה: כל מכשיר שימשש להתזת החומר כלפי מפרי סדר.
- ג. שטח התזה: שטח אליו יתז חומר ה"בואש".

6. הנראות בטיחות:**א. אימון:**

- 1) אימון יבוצע במים ללא חומר "בואש".
- 2) הרחת החומר תותר במינון נמוך ולא בהתזה כלפי שוטר.
- 3) כל אימון יבוצע הרחק מציבור ומתקן משטרתו ובהתחשב בכיוון הרוח.

ב. אחסנה:

- 1) יאוחסן באריזה מקורית של המשוק.
- 2) על האריזה יצוין בתווית שם החומר, סיכונים והנראות אחסנה.
- 3) פתיחה ושימוש לצורך מילוי יתבצע רק למי שהוסמך לכך.
- 4) הובלת החומר במיכל סגור הרמטי.

ג. מפעיל:

- 1) התזת חומר באישור מפקד הכוח.
- 2) מפעיל מכשיר התזה ישתמש בכפפות חד"פ, מגן פה ואף + מסנן p2.
- 3) חייב להזהיר ולהכווין את הכוח המשטרתית לפני תחילת התזה.

ד. הפעלה:

- 1) התזת החומר תעשה עם כיוון הרוח.
- 2) השימוש באמצעי יעשה אך ורק ע"י יחידות שהוגדרו.
- 3) השימוש יעשה אך ורק ע"י שוטרים המוגדרים ביחידות אלה אשר אומנו הוכשרו והוסמכו ע"י הגורם המוסמך.
- 4) התזה תבוצע בשטח פתוח.
- 5) אין לבצע שימוש והתזה בחללים סגורים **מחשש לפיצוץ נפחי**.
- 6) אין להתזת את החומר לעבר זקנים, נשים הרות ותינוקות.
- 7) אין להתזת חומר כאשר נשוא הפעולה ימצא במקום גבוה מעומק של 2 מטר ונפילה עלולה לגרום לפגיעה חמורה.
- 8) אין להתזת ישירות לכיוון ראשי המפגינים.
- 9) ההתזה תבוצע בריסוס ולא בזרם צר וחזק באמצעות זרנוק ייעודי.

תוקף ההנחיה: לאחר אישור אג"מ/ מטו"פ/ מפא"ט

מחלקת בטיחות

מטה ארצי